

Міжнародні економічні відносини

УДК 339.9

Юрченко Олександр Анатолійович

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри міжнародної економіки

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Yurchenko Oleksandr

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of International Economy

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

ORCID: 0000-0002-8447-6510

Никонюк Катерина Олегівна

викладач кафедри міжнародної економіки

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Nykoniuk Kateryna

Lecturer of the Department of the International Economy

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

ORCID: 0000-0002-2271-1538

МІЖНАРОДНІ КОМУНІКАЦІЇ У МОЛОДІЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ
INTERNATIONAL COMMUNICATIONS IN THE YOUTH
ENVIRONMENT

Анотація. У статті досліджено значення міжнародних комунікацій для соціального становлення та розвитку молоді, як особливої соціально-демографічної групи, що є носієм інтелектуального та фізичного потенціалу суспільства. Проаналізовано трактування науковцями сутності категорії «міжкультурна комунікація». Встановлено, що роль міжкультурних комунікацій у молодіжному середовищі полягає у сприянні

формуванню у молодих людей нових навичок та вмінь, здатності оволодівати міжнародним досвідом у різних сферах життєдіяльності, встановлювати зв'язки між людьми різних культур.

Виділено декілька інструментів міжнародних комунікацій у молодіжному середовищі – молодіжні обміни, академічна мобільність, міжнародне волонтерство, участь у міжнародних молодіжних організаціях, комунікації молоді в рамках міжнародних програм та конкурсів. Визначено роль міжнародних молодіжних обмінів, розглянуто функції Ради обмінів молоддю України та Литви.

Розглянуто принципи академічної мобільності, охарактеризовано форми академічної мобільності українських студентів, визначено переваги міжнародної академічної мобільності, які полягають у розширенні кругозору студентів, покращенні їх міжкультурної обізнаності, поліпшенні якості навчання, набутті нових унікальних професійних навичок, удосконаленні навичок володіння іноземною мовою.

Охарактеризовано значення міжнародних волонтерських програм, розглянуто цілі та проекти міжнародних волонтерських організацій «Глобальні волонтери» та Європейський корпус солідарності. Встановлено, що ефективним засобом міжкультурних комунікацій молоді є участь у міжнародних молодіжних організаціях. Проаналізовано діяльність глобальної платформи для розвитку молоді «AIESEC», метою якої є мир та реалізація людського потенціалу молоді шляхом міжкультурного обміну.

Досліджено мету та зміст міжнародної програми Global Partners Education, в якій щорічно беруть участь студенти із понад 30 країн та біля 60 університетів. Зроблено висновок про необхідність подальших досліджень, присвячених пошуку шляхів розширення числа засобів та інструментів міжкультурних комунікацій української молоді.

Ключові слова: міжнародні комунікації, міжкультурні комунікації,

молодь, молодіжні обміни, академічна мобільність, міжнародне волонтерство, міжнародні молодіжні програми.

Summary. *The article examines the importance of international communications for the social formation and development of youth, as a special socio-demographic group that is the carrier of the intellectual and physical potential of society. The scientists' interpretation of the essence of the category "intercultural communication" was analyzed. It has been established that the role of intercultural communications in the youth environment is to promote the formation of new skills and abilities in young people, the ability to master international experience in various spheres of life, to establish connections between people of different cultures.*

Several tools of international communications in the youth environment are highlighted – youth exchanges, academic mobility, international volunteering, participation in international youth organizations, youth communications within the framework of international programs and competitions. The role of international youth exchanges is determined, the functions of the Youth Exchange Council of Ukraine and Lithuania are considered.

The principles of academic mobility are considered, the forms of academic mobility of Ukrainian students are characterized, the advantages of international academic mobility are determined, which consist in expanding the horizons of students, improving their intercultural awareness, improving the quality of education, acquiring new unique professional skills, and improving foreign language skills.

The significance of international volunteer programs is characterized, the goals and projects of international volunteer organizations "Global Volunteers" and the European Solidarity Corps are considered. It has been established that an effective means of intercultural communication among young people is

participation in international youth organizations. The activity of the global platform for youth development "AIESEC" is analyzed, the goal of which is peace and the realization of the human potential of youth through intercultural exchange.

The purpose and content of the Global Partners Education international program, in which students from more than 30 countries and about 60 universities annually participate, have been studied. A conclusion was made about the need for further research devoted to finding ways to expand the number of means and tools of intercultural communication of Ukrainian youth.

Key words: *international communications, intercultural communications, youth, youth exchanges, academic mobility, international volunteering, international youth programs.*

Постановка проблеми. Динамічність глобального розвитку передбачає поглиблення взаємодії суспільств та окремих категорій населення різних країн. Особливо це стосується молоді як особливої соціально-демографічної групи, що є носієм інтелектуального та фізичного потенціалу суспільства. Отримання нових знань та навичок, набуття мовних компетенцій, розширення світогляду молодих людей відбувається в процесі міжнародних комунікацій, які здійснюються у різних формах та з використанням сучасних методів та інструментів передачі інформації. Значення міжнародних комунікацій для соціального становлення та розвитку молоді обумовлює необхідність дослідження засобів їх здійснення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку міжнародних комунікацій досліджуються у наукових публікаціях багатьох вітчизняних дослідників. Зокрема, Л. М. Баценко та Р. В. Галенін [1] розглядають їх значення для сталого розвитку країн та регіонів, В. С. Бойчук [4] досліджує сутність категорії «міжкультурна комунікація».

Розкриттю історичного досвіду міжкультурної комунікації університетів присвячена стаття В. С. Бакірова, Н. І. Ушакової та Л. М. Хижняк [2]. О. М. Ігнатова [5] досліджує європейський досвід міжкультурної комунікації в освіті і культурі. Д. В. Костенко [3] аналізує зміст поняття «міжкультурна компетентність», досягнення якої є ціллю міжкультурної комунікації. Не применшуючи значення досліджень зазначених науковців, слід зауважити, що в науковій літературі недостатньо публікацій, присвячених аналізу засобів формування та розвитку міжкультурних комунікацій у молодіжному середовищі.

Метою статті є дослідження стану та розвитку засобів міжнародних комунікацій у молодіжному середовищі.

Виклад основного матеріалу. У широкому розумінні комунікацією називають процес обміну інформацією, ідеями, думками, намірами; процес взаємодії особистостей, соціальних груп, організацій. Міжнародні комунікації у науковій літературі визначаються як взаємодія та обмін інформацією між різними культурами та національними групами.

Значення міжнародних комунікацій для сталого розвитку країн та регіонів полягає в тому, що вони:

- забезпечують швидкий обмін інформацією між країнами та регіонами, що сприяє співпраці, передачі знань і технологій;
- сприяють культурному обміну та розумінню між народами;
- допомагають залучати увагу до проблем та несправедливостей, стимулюють громадські дискусії та активність [1, с. 61].

На міждержавному чи міжнаціональному рівні комунікують політичні організації, бізнес-структури, громадські організації, науковці, студенти, представники різних професій. Міжнародні комунікації студентів та молоді відносяться до різновиду міжкультурних комунікацій. Міжкультурні комунікації дослідниками трактуються як:

- «пряме і опосередковане спілкування носіїв різних культур у

різних сферах суспільного життя» [2, с. 289];

- «взаємодія індивідів, які є носіями різних культур і кожен з яких має свою мову, тип поведінки, ціннісні установки, звичаї та традиції» [3, с. 80];

- «соціальноумовлений комунікативний процес інформаційної взаємодії в контексті культурного обміну, що здійснюється з метою досягнення взаєморозуміння між носіями різних культур» [4, с. 29].

Міжкультурні комунікації у молодіжному середовищі відіграють важливу роль у тому плані, що вони сприяють формуванню у молодих людей нових навичок та вмінь, здатності оволодівати міжнародним досвідом у різних сферах життєдіяльності, встановлювати зв'язки між людьми різних культур, стати повноцінним учасником світової спільноти в умовах стрімкого розвитку глобалізаційних процесів.

У загальному, результатом міжкультурних комунікацій є формування міжкультурної компетентності. Д. В. Костенко трактує міжкультурну компетентність як «сукупність знань, навичок та умінь, за допомогою яких індивід може успішно спілкуватися з партнерами інших культур як на побутовому, так і на професійному рівні» [3, с. 81]. На думку О. М. Ігнатової, міжкультурна комунікаційна компетентність визначається трьома основними чинниками:

- знаннями, як специфічними, так і глибокими культурними;
- навичками (спостереження, аналізу, оцінювання, спілкування);
- ставленням (повагою, відкритістю, цікавістю, увагою до інших)

[5, с. 62].

Міжнародні комунікації у молодіжному середовищі забезпечуються низкою засобів (рис. 1).

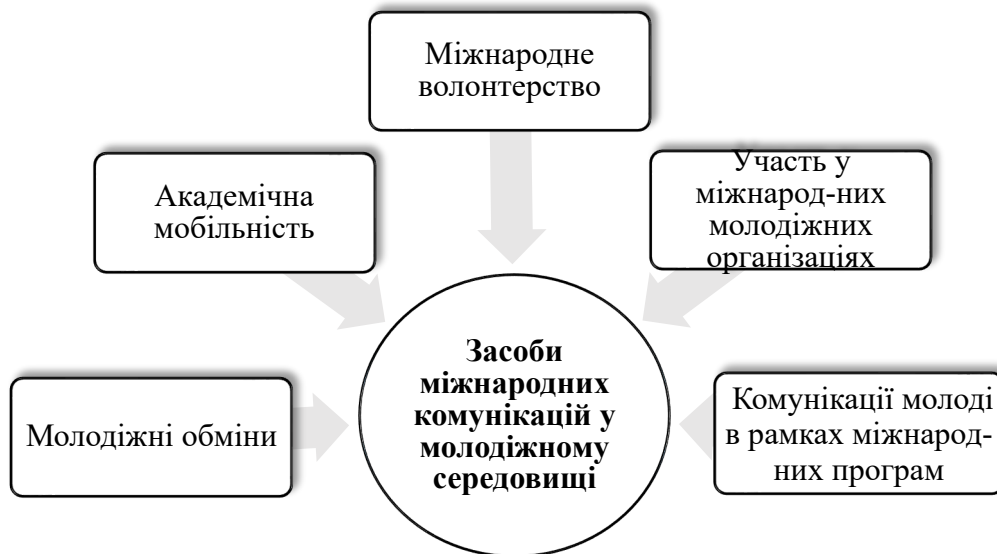

Рис. 1. Засоби забезпечення міжнародних комунікацій у молодіжному середовищі

Джерело: розроблено автором

Міжнародні молодіжні обміни, як засоби досягнення порозуміння та співпраці молоді різних країн, зародилися ще в середині ХХ століття. На сьогодні країни світу в рамках своїх молодіжних політик запроваджують різні формати обмінів, укладають міждержавні угоди, створюють Ради обмінів молоддю. Наприклад, Україна у 2015 р. уклала Угоди про Ради обмінів молоддю з Литовською Республікою та Республікою Польща.

Функціями Ради обмінів молоддю України та Литви є підтримка та фінансування:

- 1) обмінів молоддю між Україною та Литвою;
- 2) проектів, які готуються і здійснюються організаціями, що займаються українськими та литовськими молодіжними обмінами та іншими ініціативами;
- 3) заходів, зустрічей та інших ініціатив за участю української та литовської молоді;
- 4) інформаційних проектів, спрямованих на заохочення співпраці у сфері міжкультурного діалогу, пропагування толерантності, взаєморозуміння і кращої обізнаності української та литовської молоді;

5) проектів, спрямованих на обмін і поширення практичного досвіду позитивного співробітництва між організаціями, що реалізують молодіжну політику і працюють з молоддю;

6) публікацій, спрямованих на зближення народів України та Литовської Республіки [6].

Аналогічний зміст має Договір про Українсько-Польську Раду обміну молоддю. Обміни молоддю згідно цих угод здійснюються шляхом участі молоді у проектах, які реалізуються інститутами громадянського суспільства та навчальними закладами.

Роль міжнародних молодіжних обмінів полягає в отриманні молодими людьми нових компетенцій, розширенні знань про іншу країну, обміні кращими практиками та досвідом, участі у спільних міжнародних проектах.

Результатом процесу інтернаціоналізації вищої освіти стала *академічна мобільність* – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) на території країни чи поза її межами [7].

В основі академічної мобільності як форми інтернаціоналізації вищої освіти лежать наступні принципи:

- соціокультурний – має на меті поглибити знання про інші культури, сприяти міжнаціональному розумінню;
- політичний – сприяє формуванню майбутніх політичних та налагодженню економічних зв'язків;
- економічний – посилює конкурентоспроможність випускників на глобальному ринку праці;
- академічний – розширює міжнаціональний масштаб наукових досліджень, академічні горизонти, залучає до навчання кращих студентів.

Вважається, що найбільших успіхів у сфері інтернаціоналізації вищої

освіти досягла Канада, яка стала активною у плані академічної мобільності ще з 70-х років ХХ століття [8, с. 107].

В Європі із 1987 р. діє одна із найперспективніших програм обміну студентами Erasmus+, за якою студенти можуть навчатися чи проходити практику в університетах інших країн протягом кількох місяців з отриманням стипендії. Мета академічних обмінів за цією програмою:

- сприяння міжкультурному діалогу та навчанню;
- розвиток навичок молоді;
- зміцнення європейських цінностей та руйнування стереотипів;
- підвищення обізнаності щодо суспільно актуальних тем і стимулювання залучення до активної участі у демократичному житті [9].

В Україні розвиток академічної мобільності забезпечується закладами вищої освіти на підставі Закону України «Про вищу освіту». Порядком реалізації права на академічну мобільність, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 579, визначено такі форми академічної мобільності студентів:

- навчання за освітніми (освітньо-професійними) програмами кредитної або ступеневої академічної мобільності;
- мовне стажування (удосконалення рівня практичного володіння іноземною мовою в певній професійній діяльності або галузі знань);
- навчально-наукове стажування (діяльність, спрямована на набуття практичного досвіду на основі досліджень та формування нових професійних компетентностей у психолого-педагогічній, науково-дослідній, організаційно-управлінській діяльності в межах певної спеціальності/галузі знань);
- наукове стажування;
- практика (отримання досвіду професійної діяльності в галузі майбутньої, наявної, суміжної спеціальності під керівництвом працівників закладу освіти (наукової установи) з метою формування фахових

компетентностей та навичок у реальних, у тому числі виробничих, умовах для прийняття самостійних рішень у практичній діяльності, оволодіння методами, формами організації та засобами праці в певній професійній діяльності або галузі знань);

- інші форми (участь у семінарах, конференціях, виступи та публікації в межах певної спеціальності/галузі знань тощо) [10].

Науковці називають такі переваги міжнародної академічної мобільності для студентів:

- розширення кругозору;
- покращення міжкультурної обізнаності;
- поліпшення якості навчання;
- набуття нових унікальних професійних навичок;
- удосконалення навичок володіння іноземною мовою;
- підвищення конкурентоспроможності на внутрішньому та міжнародному ринках праці, збільшення можливостей кар'єрного зростання;
- підвищення самооцінки та самовдосконалення [11, с. 36].

Активні міжнародні комунікації молоді і, зокрема, студентів відбуваються шляхом *участі у міжнародних волонтерських програмах*. На сьогодні волонтерські організації функціонують у багатьох країнах світу. Існує безліч міжнародних волонтерських програм та міжнародних волонтерських таборів, у яких приймають участь молоді люди. Унікальність цих програм у наступному: інтенсивна мовна практика; занурення у культуру інших країн; неформальна освіта, тобто набуття нових знань та вмінь в процесі волонтерської роботи.

Студенти-волонтери, беручи участь у міжнародних програмах, отримують фахові знання з обраної спеціальності в процесі спілкування з професіоналами, спостереження за їхньою роботою, ознайомлення з певними методиками і технологіями та їхнім застосуванням на практиці.

Волонтерську діяльність розглядають як умову повноцінного розвитку та саморозвитку особистості, здатності виявляти ініціативу, самостійно приймати рішення, витримувати конкуренцію, орієнтуватися на гуманістичні цінності.

Однією із найвідоміших міжнародних волонтерських організацій є організація «Глобальні волонтери» (Global Volunteers), яка мобілізує волонтерів на допомогу місцевим громадам різних країн у довгострокових проектах розвитку громад. У проектах цієї організації: викладання англійської мови; надання медичної допомоги; ремонт різних господарських об'єктів у громадах; допомога біженцям; навчання гігієні та профілактиці захворювань; навчання комп'ютерної грамотності та ін. [12].

На розвиток міжнародного волонтерства спрямована і програма ЄС – Європейський корпус солідарності, яка створює можливості для молодих людей стати волонтерами та реалізовувати власні проекти солідарності, які приносять користь громадам Європи та інших країн світу [13]. Участь у проектах ЄКС може тривати від 2 до 12 місяців. Пріоритети проектів ЄКС такі:

- включення та різноманітність (сприяння соціальній інтеграції, толерантності, правам людини);
- захист навколишнього середовища, сталий розвиток та кліматичні дії (інтеграція екологічних практик у всі проекти та заходи, співпраця у рамках волонтерських проектів з програмою Horizon Europe);
- цифрова трансформація (спрямування проектів та заходів на вдосконалення цифрових навичок, просування цифрової грамотності);
- сприяння участі молоді у демократичних процесах та громадській діяльності [13].

В цілому значення міжнародного волонтерства для становлення молоді полягає в тому, що через нього збагачується професійний досвід, навички, діапазон знань, розвивається креативно-творча діяльність. Воно

дає можливість набути знання та практичний досвід у різних сферах суспільної життєдіяльності, встановити тривалі взаємини із представниками різних соціальних груп суспільства.

Ефективним засобом міжкультурних комунікацій молоді є *участь у міжнародних молодіжних організаціях*. Однією з таких організацій є глобальна платформа для розвитку молоді «AIESEC», яка була заснована у 1948 р. групою молодих людей з декількох країн Європи (Бельгії, Данії, Фінляндії, Франції, Нідерландів, Норвегії та Швеції). Метою організації є мир та і реалізація людського потенціалу молоді шляхом міжкультурного обміну. Учасницями організації є понад 110 країн світу, в Україні вона офіційно функціонує з 1994 року.

Модель розвитку лідерства AIESEC спрямована на те, щоб підготувати молодих людей до адаптації у глобалізованому світі, навчити їх вирішувати різноманітне, зростаюче коло проблем. Організація надає різноманітні можливості для молоді, такі як професійне стажування, молодіжний обмін, волонтерство, спрямовані на розвиток лідерства в незнайомому середовищі. Чисельність членів цієї організації в Україні складає біля 450 осіб [14].

Інструментом розвитку міжнародних комунікацій у молодіжному середовищі слід також назвати *участь молоді в різних міжнародних молодіжних програмах та конкурсах*. Сучасним прикладом цього інструменту є участь у конкурсі «Молодіжна столиця Європи». Цей титул присвоюється Європейським молодіжним форумом європейському місту на один рік, його метою є розширення можливостей, активізації молоді та зміцнення європейської ідентичності через проєкти, зосереджені на культурному, соціальному, політичному та економічному житті молоді міста. Статус Молодіжної столиці Європи 2025 року отримав Львів. Цей статус означає:

- розширення можливостей для розвитку компетенцій молоді,

муніципальних сервісів та інфраструктури через збільшення інвестицій та міжнародних проєктів взаємодії у секторі;

- проведення низки міжнародних заходів, з яких ключовим є Генеральна асамблея Європейського молодіжного форуму – парасолькової організації, яка об'єднує понад 240 всеєвропейських організацій, національних молодіжних рад;

- зростання туристичної привабливості міста та загальне залучення інвестицій в різні сфери, які стосуються молоді;

- міжкультурний діалог та обміни між європейськими містами [15].

Останнім часом поширеними стали комунікації студентів в рамках міжнародних програм. В якості прикладу можна назвати міжнародну програму Global Partners Education (GPE), яка започаткована членською організацією вищих навчальних закладів під керівництвом Університету Східної Кароліни. Мета програми полягає в тому, щоб підготувати студентів до майбутньої успішної діяльності через покращення навичок міжкультурного спілкування та співпраці [16]. У цій програмі кожного року беруть участь студенти із понад 30 країн та біля 60 університетів.

Проєкт Global Understanding in Education – це міжкультурна комунікація через навчання. За цією програмою студенти групами віртуально комунікують між собою на різну тематику: навчання, релігія, сім'я, дозвілля, плани на перспективу тощо. Спілкування відбувається лише англійською мовою, що сприяє набуттю мовних компетенцій.

Висновки. У статті виділено декілька інструментів міжнародних комунікацій у молодіжному середовищі – молодіжні обміни, академічна мобільність, міжнародне волонтерство, участь у міжнародних молодіжних організаціях, комунікації молоді в рамках міжнародних програм та конкурсів. Їх роль полягає в отриманні молодими людьми нових компетенцій, розширенні знань про іншу країну, обміні кращими практиками та досвідом, участі у спільних міжнародних проєктах.

Перспективи подальших досліджень полягають у пошуку шляхів розширення числа засобів та інструментів міжкультурних комунікацій української молоді.

Література

1. Баценко Л. М., Галенін Р. В. Сучасні виклики теорії та практики міжнародних комунікацій в системі адміністративного управління організації в умовах сталого розвитку: системний підхід. *Збірник наукових праць ДУІТ. Серія «Економіка і управління»*. 2023. Вип. 53. С. 58-66.
2. Бакіров В. С., Ушакова Н. І., Хижняк Л. М. Міжкультурна комунікація в університеті: історичний досвід і виклики сучасності. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2017. Вип. 39. С. 286-293.
3. Костенко Д. В. Міжкультурна комунікація у сучасному світі. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка: збірник наукових праць*. 2018. № 30. С. 80-85.
4. Бойчук В. С. Дефініційний аналіз феномену міжкультурної комунікації. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2022. Вип. 2(51). С. 28-31.
5. Ігнатова О. М. Європейський досвід міжкультурної комунікації в освіті і культурі. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2023. Вип. 68. С. 60-67.
6. Угода між Урядом України та Урядом Литовської Республіки про Раду обмінів молоддю України та Литви, затверджена постановою КМУ від 9.12. 2015 № 1016. *Верховна Рада України: офіційний вебпортал*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_090#Text (дата звернення: 16.02.2024).

7. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. *Верховна Рада України: офіційний вебпортал.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 16.02.2024).
8. Сімак К. В. Етапи розвитку академічної мобільності студентів у системі вищої освіти Канади. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія і педагогіка».* 2014. Вип. 30. С. 107-111.
9. Mobility projects for young people – «Youth Exchanges». *European Commission.* URL: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/programme-guide/part-b/key-action-1/youth-exchanges> (дата звернення: 16.02.2024).
10. Про затвердження Порядку реалізації права на академічну мобільність : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 579. *Верховна Рада України: офіційний вебпортал.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.02.2024).
11. Чимбай Л. Л., Попкова Л. В., Ханюк Т. О. Роль інтернаціоналізації системи вищої освіти України на шляху до Європейського Союзу. *Освітня аналітика України.* 2022. № 4(20). С. 31-48.
12. *Global Volunteers: проекти громадської роботи.* URL: <https://globalvolunteers.org/community-projects/> (дата звернення: 16.02.2024).
13. Європейський корпус солідарності. *Erasmus+ UA: Інформаційний центр в Україні.* URL: <https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2023/08/european-solidarity-corps-2023-2024.pdf> (дата звернення: 16.02.2024).
14. *AIIESEC: вебсайт глобальної платформи для розвитку молоді.* URL: <https://aiesec.ua/about> (дата звернення: 16.02.2024).
15. Що дає Львову статус Молодіжної столиці Європи 2025. *Львівська*

- міська рада: вебсайт. 2022. URL: <https://city-adm.lviv.ua/news/society/youth-policy/294243-shcho-daie-lvovu-status-molodizhnoi-stolytsi-yevropy-2025-video> (дата звернення: 16.02.2024)
16. *Global Partners in Education*: вебсайт. URL: <https://www.thegpe.org/> (дата звернення: 16.02.2024).

References

1. Batsenko, L. M., & Halenin, R. V. (2023). Suchasni vyklyky teorii ta praktyky mizhnarodnykh komunikatsii v systemi administratyvnoho upravlinnia orhanizatsii v umovakh staloho rozvytku: systemnyi pidkhid [Modern challenges of the theory and practice of international communications in the system of administrative management of the organization in conditions of sustainable development: a systemic approach]. *Zbirnyk naukovykh prats DUIT. Seriiia «Ekonomika i upravlinnia»*, 53, 58-66 [in Ukrainian].
2. Bakirov, V. S., Ushakova, N. I., & Khyzhniak, L. M. (2017). Mizhkultura komunikatsiia v universyteti: istorychnyi dosvid i vyklyky suchasnosti [Intercultural communication at the university: historical experience and modern challenges]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina*, 39, 286-293 [in Ukrainian].
3. Kostenko, D. V. (2018). Mizhkultura komunikatsiia u suchasnomu sviti [Intercultural communication in the modern world]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka. Psykholohiia. Pedahohika: zbirnyk naukovykh prats*, 30, 80-85 [in Ukrainian].
4. Boichuk, V. S. (2022). Definitsiinyi analiz fenomenu mizhkulturnoi komunikatsii [Definitional analysis of the phenomenon of intercultural communication]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriiia: «Pedahohika. Sotsialna robota»*, 2(51), 28-31 [in Ukrainian].
5. Ihnatova, O. M. (2023). Yevropeiskyi dosvid mizhkulturnoi komunikatsii v

- osviti i kulturi [European experience of intercultural communication in education and culture]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*, 68, 60-67 [in Ukrainian].
6. Uhoda mizh Uriadom Ukrainy ta Uriadom Lytovskoi Respubliky pro Radu obminiv moloddiu Ukrainy ta Lytvy, zatverdzhena postanovoio KМУ vid 9.12. 2015 № 1016 [Agreement between the Government of Ukraine and the Government of the Republic of Lithuania on the Youth Exchange Council of Ukraine and Lithuania, approved by the resolution of the CMU dated 9.12. 2015 No. 1016]. *Verkhovna Rada Ukrainy: ofitsiinyi vebportal*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_090#Text [in Ukrainian].
 7. Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy vid 01.07.2014 № 1556-VII [On higher education: Law of Ukraine dated 01.07.2014 No. 1556-VII]. *Verkhovna Rada Ukrainy: ofitsiinyi vebportal*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].
 8. Simak, K. V. (2014). Etapy rozvytku akademichnoi mobilnosti studentiv u systemi vyshchoi osvity Kanady [Stages of development of academic mobility of students in the higher education system of Canada.]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriiia «Psykhologhiia i pedahohika»*, 30, 107-111 [in Ukrainian].
 9. Mobility projects for young people "Youth Exchanges". *European Commission*. Retrieved from <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/programme-guide/part-b/key-action-1/youth-exchanges>.
 10. Pro zatverdzhennia Poriadku realizatsii prava na akademichnu mobilnist: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 12.08.2015 r. № 579 [On the approval of the Procedure for the implementation of the right to academic mobility: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 12, 2015 No. 579]. *Verkhovna Rada Ukrainy: ofitsiinyi vebportal*.

- Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
11. Chymbai, L. L., Popkova, L. V., & Khaniuk, T. O. (2022). Rol internatsionalizatsii systemy vyshchoi osvity Ukrainy na shliakhu do Yevropeiskoho Soiuzu [The role of internationalization of the higher education system of Ukraine on the way to the European Union]. *Osvitnia analityka Ukrainy*, 4(20), 31-48 [in Ukrainian].
 12. Global Volunteers: Proekty hromadskoi roboty [Global Volunteers: Public service projects]. Retrieved from <https://globalvolunteers.org/community-projects/>.
 13. Yevropeyskyi korpus solidarnosti [European Solidarity Corps]. *Erasmus+ UA: Information center in Ukraine*. Retrieved from <https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2023/08/european-solidarity-corps-2023-2024.pdf> [in Ukrainian].
 14. *AIIESEC: vebseit hlobalnoi platformy dlia rozvytku molodi – AIIESEC: website of the global platform for youth development*. Retrieved from <https://aiesec.ua/about> [in Ukrainian].
 15. Shcho daie Lvovu status Molodizhnoi stolytsi Yevropy 2025 [What gives Lviv the status of Youth Capital of Europe 2025]. (2022). *Lviv City Council: website*. Retrieved from <https://city-adm.lviv.ua/news/society/youth-policy/294243-shcho-daie-lvovu-status-molodizhnoi-stolytsi-yevropy-2025-video> [in Ukrainian].
 16. *Global Partners in Education: website*. Retrieved from <https://www.thegpe.org/>.